ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE RADY 2010/461/SZBP

z 26. júla 2010

o podpore činností prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie spôsobilosti v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 26 ods. 2 a článok 31 ods. 1,

keďže:

(1) Európska rada prijala 12. decembra 2003 stratégiu EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia („stratégia“), ktorá v kapitole III obsahuje zoznam opatrení zameraných na boj proti šíreniu týchto zbraní, ktoré je potrebné prijať nielen v rámci Európskej únie, ale aj v tretích krajinách.

(2) Únia aktívne vykonáva stratégiu a uvádza do účinnosti opatrenia uvedené v jej kapitole III, a to najmä uvoľňovaním finančných zdrojov na podporu konkrétnych projektov, ktoré realizujú multilaterálne inštitúcie, ako napr. dočasný technický sekretariát Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO).

(3) Rada prijala 17. novembra 2003 spoločnú pozíciu 2003/805/SZBP o všeobecnom uplatňovaní a posilňovaní multilaterálnych dohôd v oblasti nešírenia zbraní hromadného ničenia a nosičov zbraní [1]. Táto spoločná pozícia vyzýva okrem iného na podporu podpísania a ratifikácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT).

(4) Signatárske štáty CTBT sa rozhodli zriadiť prípravnú komisiu s právnou subjektivitou a s postavením medzinárodnej organizácie na účel účinného vykonávania CTBT až do zriadenia CTBTO.

(5) Skoré nadobudnutie platnosti CTBT, jej všeobecné uplatňovanie a posilnenie monitorovacieho a overovacieho systému prípravnej komisie CTBTO sú dôležitými cieľmi stratégie. V tejto súvislosti jadrová skúška vykonaná Kórejskou ľudovodemokratickou republikou v októbri 2006 a v máji 2009 ešte viac zdôraznila dôležitosť skorého nadobudnutia platnosti CTBT a potrebu zrýchleného budovania a posilnenia monitorovacieho a overovacieho systému CTBT.

(6) Prípravná komisia CTBTO pracuje na identifikácii toho, ako by sa overovací systém mohol najlepšie posilniť, a to aj prostredníctvom rozvoja spôsobilostí v oblasti monitorovania vzácnych plynov a úsilia zameraného na plnú účasť signatárskych štátov na vykonávaní overovacieho režimu.

(7) V rámci vykonávania stratégie Rada prijala tri jednotné akcie na podporu činností prípravnej komisie CTBTO: jednotnú akciu 2006/243/SZBP z 20. marca 2006 [2] v oblasti odbornej prípravy a budovania overovacích kapacít a jednotné akcie 2007/468/SZBP z 28. júna 2007 [3] a 2008/588/SZBP z 15. júla 2008 [4] s cieľom posilniť monitorovacie a overovacie kapacity prípravnej komisie.

(8) Táto podpora Únie by mala pokračovať.

(9) Prípravná komisia CTBTO by sa preto mala poveriť technickým vykonávaním tohto rozhodnutia,

[1] Ú. v. EÚ L 302, 20.11.2003, s. 34.

[2] Ú. v. EÚ L 88, 25.3.2006, s. 68.

[3] Ú. v. EÚ L 176, 6.7.2007, s. 31.

[4] Ú. v. EÚ L 189, 17.7.2008, s. 28.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Na účely zabezpečenia plynulého a praktického vykonávania určitých prvkov stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (ďalej len „stratégia“) Únia podporuje činnosti prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) s cieľom splniť tieto ciele:

— posilniť spôsobilosti monitorovacieho a overovacieho systému CTBTO, a to aj v oblasti detekcie rádionuklidov,

— posilniť spôsobilosti signatárskych štátov CTBT na plnenie overovacích úloh vyplývajúcich z CTBT a umožniť, aby z účasti na režime CTBT mali v plnej miere prospech.

2. Projekty, ktoré má podporovať Únia, majú tieto konkrétne ciele:

a) zlepšiť prevádzku a udržateľnosť monitorovacieho a overovacieho systému prípravnej komisie CTBTO;

b) posilniť overovacie spôsobilosti prípravnej komisie CTBTO v oblastiach inšpekcií na mieste a monitorovania a overovania vzácnych plynov na detekciu a určenie možných jadrových výbuchov;

c) poskytovať technickú pomoc krajinám Afriky, Latinskej Ameriky a Karibskej oblasti zameranú na plnú integráciu signatárskych štátov do monitorovacieho a overovacieho systému CTBT.

Projekty sa uskutočňujú v prospech všetkých signatárskych štátov CTBT.

Podrobný opis projektov sa uvádza v prílohe.

Článok 2

1. Za vykonávanie tohto rozhodnutia zodpovedá vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoká predstaviteľka“).

2. Technickým vykonávaním projektov uvedených v článku 1 ods. 2 sa poveruje prípravná komisia CTBTO.

3. Prípravná komisia CTBTO vykonáva svoje úlohy pod vedením vysokej predstaviteľky. Na tento účel vysoká predstaviteľka uzavrie potrebné dojednania s prípravnou komisiou CTBTO.

Článok 3

1. Referenčná suma na realizáciu projektov uvedených v článku 1 ods. 2 je 5 280 000 EUR.

2. Výdavky financované zo sumy stanovenej v odseku 1 sa spravujú v súlade s postupmi a pravidlami, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie.

3. Na riadne vykonávanie príspevku Únie uvedeného v odseku 1 dohliada Európska komisia. Na tento účel uzavrie s prípravnou komisiou CTBTO dohodu o financovaní. V dohode o financovaní sa uvedie, že prípravná komisia CTBTO zabezpečí viditeľnosť príspevku Únie zodpovedajúcu jeho výške.

4. Európska komisia vyvinie úsilie, aby sa dohoda o financovaní uvedená v odseku 3 uzavrela čo najskôr po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia. O všetkých ťažkostiach v tomto procese, ako aj o dátume uzavretia dohody o financovaní informuje Radu.

Článok 4

Vysoká predstaviteľka podáva Rade správu o vykonávaní tohto rozhodnutia na základe pravidelných správ, ktoré má vypracovať prípravná komisia CTBTO. Tieto správy tvoria základ hodnotenia, ktoré vykoná Rada. Európska komisia poskytuje informácie o finančných aspektoch projektov, ako sa uvádza v článku 3 ods. 3.

Článok 5

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

Jeho účinnosť sa končí 18 mesiacov odo dňa uzavretia dohody o financovaní uvedenej v článku 3 ods. 3 alebo šesť mesiacov odo dňa jeho prijatia, ak sa v tomto období dohoda o financovaní neuzavrie.

V Bruseli 26. júla 2010

Za Radu

predseda

S. VANACKERE

PRÍLOHA

Podpora Európskej únie činnostiam prípravnej komisie CTBTO s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie spôsobilosti v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia

I. ÚVOD

Kľúčovým prvkom prípravy vykonávania CTBT následne po nadobudnutí jej platnosti je vytvorenie riadne fungujúceho monitorovacieho a overovacieho systému prípravnej komisie CTBTO. Rozvoj spôsobilostí prípravnej komisie CTBTO v oblasti monitorovania vzácnych plynov je dôležitý nástroj, ktorý umožňuje posúdiť, či pozorovaný výbuch je jadrovou skúškou, alebo nie. Navyše funkčnosť a výkon monitorovacieho a overovacieho systému CTBT závisí od príspevkov všetkých signatárskych štátov CTBT. Preto je dôležité, aby signatárske štáty mali možnosť v plnej miere sa zúčastňovať na monitorovacom a overovacom systéme CTBT a prispievať k nemu.

Únia podporí štyri projekty s týmito cieľmi:

a) zlepšiť prevádzku a udržateľnosť siete pomocných seizmických staníc (ASS) medzinárodného monitorovacieho systému (IMS) vytvoreného v rámci CTBT;

b) zlepšiť overovací systém CTBT posilnením spolupráce s vedeckou obcou;

c) poskytovať technickú pomoc signatárskym štátom Afriky, Latinskej Ameriky a Karibskej oblasti, aby sa im umožnilo v plnej miere sa zúčastňovať na vykonávaní overovacieho systému CTBT a prispievať k tomuto vykonávaniu;

d) rozvíjať systém detekcie vzácnych plynov pre inšpekcie na mieste.

Vzhľadom na priaznivejšie politické prostredie sa vyhliadky na nadobudnutie platnosti CTBT zlepšili. V súvislosti s týmto novým vývinom je naliehavo potrebné sa v najbližších rokoch výraznejšie zamerať na dobudovanie overovacieho režimu CTBT, ako aj na zabezpečenie jeho pripravenosti a operačnej spôsobilosti. Ohlásenie jadrových skúšok Kórejskej ľudovodemokratickej republiky (KĽDR) v októbri 2006 a máji 2009 zdôraznilo nielen dôležitosť všeobecného zákazu jadrových skúšok, ale aj potrebu účinnejšieho overovacieho režimu na monitorovanie dodržiavania tohto zákazu. Plne prevádzkyschopný a hodnoverný overovací režim CTBT poskytne medzinárodnému spoločenstvu spoľahlivý a nezávislý prostriedok na zabezpečenie dodržiavania tejto normy.

V jednotných akciách 2006/243/SZBP, 2007/468/SZBP a 2008/588/SZBP sa Únia zamerala na posilnenie kľúčových prvkov overovacích spôsobilostí CTBT v oblasti detekcie vzácnych plynov, inšpekcií na mieste, ako aj odbornej prípravy a technickej pomoci. Hoci je súčasný návrh založený na predchádzajúcich projektoch v rámci jednotných akcií, osobitná pozornosť sa venuje prvkom na udržateľné posilnenie overovacích spôsobilostí CTBT. Táto skutočnosť je mimoriadne dôležitá v súvislosti s blížiacim sa nadobudnutím platnosti tejto zmluvy, pričom v tomto čase musí byť overovací režim už plne prevádzkyschopný.

V čase nadobudnutia platnosti bude dôležitou referenčnou hodnotou posudzovania operačnej pripravenosti overovacieho režimu zachovanie čo najvyššej úrovne dostupnosti overovacích údajov medzinárodného monitorovacieho systému. Projekt I sa preto systematicky zaoberá prevádzkou a udržateľnosťou siete ASS medzinárodného monitorovacieho systému.

Projekt II sa zaoberá kľúčovou otázkou zachovania vedeckej a technologickej hodnovernosti overovacieho režimu CTBT z dlhodobého hľadiska. Sústreďuje sa na zabezpečovanie toho, aby sa vedecko-technický pokrok v určitých špecifických oblastiach súvisiacich s overovaním v rámci CTBT zohľadnil v overovacích režimoch CTBT a uplatňoval sa v nich. Projekt III je priamym nadviazaním na projekty odbornej prípravy a technickej pomoci Afrike a rozšíri sa o niekoľko štátov Latinskej Ameriky a Karibskej oblasti (LAC). Projekt IV sa zameriava na posilnenie spôsobilostí inšpekcií na mieste (OSI) v rámci CTBT ďalším rozvíjaním systému detekcie vzácnych plynov (rádioaktívneho xenónu) pre inšpekcie na mieste.

Štyri projekty na podporu činností prípravnej komisie CTBTO uvedené vyššie sa budú vykonávať a spravovať dočasným technickým sekretariátom (PTS).

II. OPIS PROJEKTOV

Projekt I: Zlepšenie prevádzky a udržateľnosti siete ASS medzinárodného monitorovacieho systému vytvoreného v rámci CTBT

Všeobecný kontext

1. V súvislosti s potrebou zvýšiť úsilie o zabezpečenie pripravenosti overovacieho režimu CTBT v čase nadobudnutia platnosti CTBT je mimoriadne dôležité zabezpečiť čo najvyššie možné úrovne prevádzky a udržateľnosti siete ASS. Cieľom tohto projektu je preto zozbierať potrebné údaje a informácie o podmienkach udržateľnosti pre každý z nástrojov siete ASS, aby sa tak zlepšila ich úroveň udržateľnosti k určenej úrovni technických a prevádzkových požiadaviek.

2. Odsek 8 časti I protokolu k CTBT uvádza: „Na doplnenie primárnej siete informácie Medzinárodnému dátovému stredisku na požiadanie poskytuje, či už priamo, alebo nepriamo prostredníctvom národných dátových stredísk, pomocná sieť zložená zo 120 staníc. […] Pomocné stanice spĺňajú technické a prevádzkové požiadavky uvedené v prevádzkovom manuáli seizmologického monitorovania a medzinárodnej výmeny seizmologických údajov. Medzinárodné dátové stredisko si môže od pomocných staníc kedykoľvek vyžiadať údaje, ktoré sú následne okamžite k dispozícii online.“ ASS musia teda spĺňať rovnaké technické a prevádzkové požiadavky ako primárne seizmické stanice.

3. Bežné náklady súvisiace s prevádzkou a údržbou ASS vrátane fyzickej bezpečnosti zariadenia znáša štát, ktorý je za tieto zariadenia zodpovedný. Táto skutočnosť nie je problémom pre ASS, ktoré sú umiestnené v rozvinutých krajinách alebo ich rozvinuté krajiny prevádzkujú. Vážnym problémom je však v prípade 36 certifikovaných ASS v rámci IMS, ktoré sa nachádzajú v rozvojových krajinách. Mnohé z týchto staníc sú v prevádzke už mnoho rokov a životnosť ich vybavenia sa chýli ku koncu.

Rozsah projektu

4. Hlavným cieľom projektu je pomôcť miestnym orgánom zlepšiť prevádzku a udržateľnosť siete ASS medzinárodného monitorovacieho systému. Patria sem okrem iného tieto činnosti:

— zhodnotenie súčasného stavu certifikovaných ASS,

— návštevy staníc, počas ktorých sa vykoná kalibrácia systému,

— ďalšia odborná príprava na mieste určená miestnym pracovníkom stanice, ak je to možné,

— v prípade potreby aktualizácia v oblasti infraštruktúry a bezpečnosti,

— v prípade potreby výmena záložných zdrojov energie,

— výmena/obnova zastaraného vybavenia.

Prevádzkové náklady stanice sa z tohto projektu nehradia.

5. Pri výbere ASS pre tento projekt sú prioritné:

— nedávno certifikované ASS medzinárodného monitorovacieho systému, ktoré sa nachádzajú v rozvojovej krajine alebo v krajine v procese transformácie,

— ASS, ktoré v súčasnosti nie sú schopné spĺňať svoj účel,

— ASS, ktorým hrozí, že nebudú schopné spĺňať svoj účel, ako aj

— ASS, ktoré boli určené ako možná náhrada za primárnu seizmickú stanicu medzinárodného monitorovacieho systému.

6. Fáza I tohto projektu sa bude skladať z návštev staníc zameraných na posúdenie aktuálneho stavu i pokračujúcich potrieb ASS a na vykonanie potrebnej údržby vybavenia a infraštruktúry. Konečný zoznam staníc, na ktorých je potrebné v budúcnosti pracovať, bude k dispozícii až po uskutočnení takýchto návštev. Vo fáze I sa okrem toho podľa možnosti uskutoční výmena vybavenia a záložných zdrojov energie a aktualizácia bezpečnosti a infraštruktúry, aby sa tak zaručilo, že starnúce ASS sú pripravené na nadobudnutie platnosti CTBT.

7. Vo fáze II, po úvodnej návšteve ASS, ktorým sa je potrebné venovať okamžite, sa vypracuje podrobnejší zoznam staníc, na ktorých je potrebné pracovať v budúcnosti. Tento zoznam sa poskytne ako výsledok fázy I a bude obsahovať podrobnosti súvisiace s potrebnou výmenou vybavenia a záložných zdrojov energie a aktualizáciou bezpečnosti a infraštruktúry, ktoré sú potrebné na zabezpečenie toho, aby starnúce ASS boli pripravené na nadobudnutie platnosti CTBT. V tejto fáze sa uskutoční niekoľko cielených návštev miestnych orgánov krajín, v ktorých sú ASS umiestnené, s cieľom zvýšiť povedomie týchto orgánov o zodpovednostiach, ktoré pre ne vyplývajú zo zmluvy, pokiaľ ide o prevádzku a údržbu ASS, ako aj s cieľom nabádať na vytvorenie potrebných národných podporných štruktúr a zdrojov.

8. Zorganizujú sa dve špecializované školenia/pracovné semináre určené prevádzkovateľom ASS. Jedno takéto školenie by sa malo uskutočniť v južnej Amerike a druhé v Afrike alebo v Ázii.

9. Výsledkom a očakávaným prínosom tohto projektu by malo byť zlepšenie spôsobilosti siete medzinárodného monitorovacieho systému a zvýšenie jej spoľahlivosti a dlhodobej udržateľnosti.

Prínos a výsledok

10. Očakávaným prínosom by okrem iného mali byť stanice s moderným a riadne fungujúcim vybavením, ktoré by sa udržiavali na základe najvyššej možnej úrovne dostupnosti údajov, aby sa tak z dlhodobého hľadiska zabezpečila vedecká a technologická hodnovernosť overovacieho režimu. Pomocou v oblasti vybavenia a odbornej prípravy sa zaručí, že prevádzkovatelia staníc budú schopní zabezpečovať údržbu a prevádzku svojich staníc v súlade s očakávanými normami medzinárodného monitorovacieho systému, a to s prihliadnutím na dlhodobú udržateľnosť a kvalitu údajov.

11. Záverečná správa sa poskytne vysokej predstaviteľke s týmito informáciami:

— navštívené ASS a prijaté opatrenia,

— vynaložené prostriedky podľa jednotlivých staníc,

— zoznam miestnych orgánov, v ktorých sa uskutočnili návštevy, a zoznam odsúhlasených činností do budúcnosti,

— zoznam všetkých správ o problémoch a správ zo služobnej cesty (ktoré sa uvedú v prílohe k záverečnej správe).

Projekt II: Zlepšenie overovacieho systému CTBT posilnením spolupráce s vedeckou obcou

Všeobecný kontext

12. V súvislosti s rýchlym tempom vedecko-technického pokroku je pre prípravnú komisiu CTBTO kľúčovou výzvou držať krok s najnovšími vedeckými výdobytkami, ktoré podporujú CTBT, a pravidelne ich posudzovať z hľadiska overovacieho mandátu zmluvy. Aby bolo možné zostať na čele úsilia zameraného na overovanie, keď CTBT nadobudne platnosť (a následne v budúcnosti), je potrebné hodnovernosť overovacieho režimu CTBT zachovať.

13. CTBT sa o použitie prelomových výdobytkov vedy a techniky opiera viac ako ktorákoľvek iná medzinárodná zmluva o kontrole zbraní. Všetky zložky unikátneho overovacieho systému CTBT – medzinárodný monitorovací systém s globálnou sieťou 337 monitorovacích zariadení, Medzinárodné dátové stredisko (IDC) na analýzu rozsiahleho množstva údajov a režim OSI, ktorého súčasťou je súbor komplexných technológií – sú závislé od pokračujúceho vedecko-technického rozvoja a od pevného vzťahu s vedeckou obcou a spolupráce s ňou.

14. CTBT a jej protokol poskytujú jasný mandát pre CTBTO zlepšiť jej overovacie technológie, pričom zúčastnené štáty vyzýva, aby „… spolupracovali s organizáciou a inými zmluvnými štátmi, pokiaľ ide o zlepšenie overovacieho režimu...“ (článok IV ods. 11 CTBT) a podľa IDC „… postupne zlepšovali jeho technické spôsobilosti...“ [odsek 18 písm. b) prvej časti protokolu k CTBT].

15. Začiatkom jari 2008 PTS inicioval projekt medzinárodných vedeckých štúdií (ISS) zameraný na posúdenie spôsobilosti a pripravenosti overovacieho systému CTBT a identifikáciu vedecko-technických noviniek, ktoré by mohli zlepšiť spôsobilosti, ako aj efektivitu a účinnosť procesov PTS. Široké zapojenie vedeckej a technickej obce v rámci Medzinárodnej konferencie vedeckých štúdií v júni 2009 (ISS09) viedlo k mnohým návrhom na zlepšenie overovacích spôsobilostí za pomoci prelomových technológií a metód.

16. PTS v rámci nadviazania na projekt ISS09 pracuje na zužitkovaní týchto ideí a návrhov, aby tak konkrétnym spôsobom zlepšil svoje procesy a využil overovací potenciál nových metód. Pod jeho správou sa s cieľom využiť niektoré zo sľubných nápadov z projektu ISS09 organizujú špecializované pracovné semináre, na ktorých sa zúčastňuje aj všeobecná vedecká obec. Udeľujú sa zmluvy na vytvorenie nových inovatívnych procesov, ktoré sa identifikovali na týchto pracovných seminároch, a pracuje sa na vytvorení virtuálneho strediska pre využívanie údajov (vDEC), aby sa tak poskytla platforma pre tvorbu a testovanie týchto procesov. Prípadné zlepšenia a inovácie týkajúce sa overovania, vyplývajúce zo zmluvne upravenej činnosti, sa predložia na zváženie orgánom zodpovedným za tvorbu politiky (PMO) prípravnej komisie CTBTO.

Ciele

17. Cieľom tohto projektu je zlepšiť overovací systém CTBT prostredníctvom podpory zaangažovania vonkajšej vedeckej a technickej obce ako takej:

— pri hodnotení existujúcich spôsobilostí overovacieho systému CTBT,

— pri prispievaní k rozvoju technológií, ktorých potenciál sa v tomto rámci zatiaľ nevyužíva v plnej miere, a

— pri poskytovaní pevného vedecko-technického základu na posudzovanie dlhodobých potrieb s cieľom zabezpečiť overiteľnosti CTBT.

Rozsah

18. Rozsah tohto projektu zahŕňa tieto tri úlohy:

— vytvoriť rámec pre štruktúrovanú spoluprácu s vonkajšou vedeckou a technickou obcou v záujme podpory nových projektov a inovácií, ktoré by boli prínosom pre overovacie spôsobilosti CTBT,

— identifikovať oblasti, v ktorých by činnosti zacielené na výskum a vývoj s cieľom pokročiť v oblasti efektívnosti a účinnosti overovacieho systému mohli mať značný vplyv,

— rozvíjať techniky prezentovania orgánom tvorby politiky a ich zvažovanie.

19. Uvedené úlohy sa dosiahnu prostredníctvom špecializovaných pracovných seminárov, na ktorých sa bude diskutovať o oblastiach s najvyšším potenciálom na overovanie CTBT a následne sa na nich tieto oblasti vytýčia, a po druhé prostredníctvom financovania vypracovania a rozvoja týchto metód pre možné využitie v overovacom systéme. Virtuálne stredisko pre využívanie údajov zlepší účasť vedeckej a technickej obce a poskytne prístup k údajom a výpočtovým zdrojom s cieľom podporiť projekty.

20. V ISS09 sa preskúmali spôsobilosti overovacieho systému CTBT. V súčasnosti sa ako základ tohto projektu v rámci PTS pracuje na zozbieraní a hodnotení informácií a výsledkov výskumu, ktoré sa predložili na účely ISS09. Následne vychádzajúc z týchto zistení:

— fázu I projektu bude tvoriť súbor špecializovaných pracovných seminárov a technických stretnutí s odborníkmi na vedu a techniku. Tieto semináre, ktoré sa začnú v druhom polroku 2010 a začiatkom roka 2011 buď ako súčasť bežných naplánovaných aktivít prípravnej komisie CTBTO, alebo ako osobitne financované činnosti tohto projektu, budú zahŕňať prezentácie o technikách a postupoch, ktoré majú najväčší potenciál zlepšiť efektivitu a účinnosť overovacieho systému, pričom sa zároveň tieto techniky a postupy budú na seminároch skúmať,

— vo fáze II projektu sa rozvoj a testovanie najsľubnejších riešení identifikovaných vo fáze I zadá vedeckým výskumným inštitúciám s cieľom tieto sľubné štúdie otestovať a skonsolidovať ich do funkčného softvéru. Tento softvér sa predloží orgánom tvorby politiky na posúdenie ich začlenenia do predbežného operačného prostredia overovacieho systému CTBT.

21. Popri činnostiach fázy I a fázy II sa širšia vedecká obec zaangažuje aj do preskúmania novovznikajúcich prvkov vedy a techniky, ktoré by pre overovací systém CTBT boli relevantné, prostredníctvom technologického prognózovania. Táto súbežná činnosť bude tiež vychádzať zo zozbieraných zistení projektu ISS09 a ich analýz a bude sa vykonávať v rokoch 2010 a 2011 prostredníctvom pracovných seminárov a bibliometrickej analýzy. Cieľom tohto technologického prognózovania je poskytovať informácie a analýzy, ktoré sú potrebné na zachovanie poprednej pozície v oblasti overovacieho odboru do budúcnosti.

Správa

22. Všetky aspekty tohto projektu bude riadiť PTS s možnou účasťou externých subjektov. Orgánom tvorby politiky sa pravidelne budú poskytovať informácie o činnostiach a o ich možných prínosoch. V rámci tejto činnosti sa im budú podľa potreby poskytovať aj súhrnné informácie o aktuálnych projektoch a budú sa uskutočňovať špecializované prezentácie o konkrétnych projektoch.

23. Využívajúc hybnú silu projektu ISS09, koordinátori a aktéri integrujúci rôzne oblasti súvisiace s overovaním, ktorí sa zúčastňovali na procesoch projektu ISS09, budú potenciálnymi kandidátmi, ktorí by mohli prispieť k organizácii a vedeniu špecializovaných pracovných seminárov. Títo poprední vedci budú pracovať s vedením PTS s cieľom zabezpečiť širokú účasť vedeckej obce a budú pomáhať pri organizácii zasadnutí a pracovných seminárov, ktorým tiež budú spolupredsedať.

24. PTS preskúma odporúčané idey a možné projekty vyplývajúce z práce špecializovaných pracovných seminárov. Vedenie PTS zabezpečí, aby sa činnosti projektu zameriavali na najvyšší cieľ – zlepšenie spôsobilostí overovacieho systému.

Virtuálne stredisko pre využívanie údajov (vDEC)

25. Práca súvisiaca s vDEC napreduje, keďže ide o kľúčový nástroj, pokiaľ ide o úsilie PTS vynakladané na postupné zlepšovanie príslušných spôsobilostí. Základný podnet pre vDEC vyšiel z aktivity „učenie prístrojov/analýza prepojení údajov“ (inovatívne techniky spracovania), ktoré boli súčasťou projektu ISS09, pričom jeho vznik bol do veľkej miery motivovaný potrebou výmeny a komunikačných platforiem, umožňujúc tak prístup k údajom a softvéru PTS.

26. Na základe týchto potrieb a v záujme poskytovania prístupu k údajom a nástrojom na ich spracovanie rozvojová platforma vDEC bude:

— platformou na výmenu vedeckých poznatkov,

— zabezpečovať rozsiahly archív parametrických údajov, ako aj údajov o rádionuklidoch a forme vĺn určený vedcom, ktorí pracujú na zlepšovaní spracovania,

— zabezpečovať prístup k softvéru,

— zabezpečovať prístup k testovacím verziám spracovateľských kanálov s cieľom umožniť vkladanie a testovanie alternatívnych modelov,

— integrovať doplňujúce údaje do údajov IMS, aby sa tak identifikovali zlepšenia vyplývajúce z tejto integrácie.

Monitorovanie a technológie OSI

27. Monitorovanie a technológie OSI sú základom overovacieho režimu CTBT. Projekt ISS09 poskytol externé vedecké preskúmanie týchto technológií, ako aj náhľad do mnohých prelomových najnovších výdobytkov v týchto oblastiach. Pre obe tieto zložky je dôležité zachytiť podstatu predložených informácií a pracovať v tých oblastiach, ktoré by mohli konkrétnym spôsobom prispieť k overovacím spôsobilostiam.

28. Výsledky výskumu a informácie vyplývajúce z vedeckých podkladov a prezentácií na ISS09 sa práve sumarizujú a sprístupnia sa registrovaným užívateľom a vedcom. Budú tvoriť základ špecializovaných pracovných seminárov a stretnutí (fáza I) v konkrétnych oblastiach v záujme konsolidácie prínosu ISS09 a preskúmania a identifikácie iných sľubných ideí, ktorých uskutočnenie by pre overovací systém CTBT bolo prínosom. Vybrané projekty zamerané na rozvoj a testovanie najsľubnejších ideí sa budú financovať (fáza II). Výsledky týchto projektov sa predložia na prípadné zváženie orgánom tvorby politiky, ak sa dokáže ich pozitívny prínos. Prínosom tohto projektu je zlepšenie efektivity a účinnosti procesov overovacieho systému CTBT.

29. K niektorým zo špecifických tém, ktorými by sa mohlo zaoberať vo fáze II projektu, patrí:

— fúzia dát,

— identifikácia vlnovej fázy,

— techniky OSI a

— pokročilé spracovanie údajov a kategorizácia udalostí pre analýzu rádionuklidov.

Monitorovanie výkonu systému a hodnotenie v týchto špecifických oblastiach bude prioritnou aktivitou s cieľom kvantifikovať výsledky novovytvorených procesov.

30. Fúzia dát o vlnovej forme bola témou nedávneho technického stretnutia o analýze prepojení údajov (inovatívne techniky spracovania) a predložené idey budú pripravené na financovanie koncom roka 2010. Očakáva sa, že dva podprojekty sa budú financovať prostredníctvom externých dodávateľov: napríklad fúzia dát o forme vlny (seizmickej, hydroakustickej a infrazvukovej) a fúzia produktov/údajov týkajúcich sa vlnovej formy a rádionuklidov s cieľom vytvoriť bulletin o fúziách.

31. Identifikácia fázy je oblasť, ktorú PTS určil za oblasť, kde by vedecká obec mohla významným spôsobom prispieť. Pracovné semináre o analýze prepojení údajov sa touto otázkou zaoberajú a budú sa ňou zaoberať aj v budúcnosti a súčasťou pracovného seminára o infrazvuku, ktorý sa uskutoční koncom roka 2010, bude aj téma identifikácie fáz. V roku 2011 sa vypracuje zmluva na vytvorenie sľubných techník a na ich otestovanie v infraštruktúre spracovania údajov vDEC.

32. CTBT povoľuje, aby sa počas inšpekcií na mieste používal súbor rôznych techník v súlade s ustanoveniami o meraniach a zbere vzoriek, manipulácii s nimi a ich analýze, ako aj v súlade s príslušnými obmedzeniami. Povolených je celkovo deväť skupín techník, z ktorých mnohé sú upravené tak, aby sa mohli používať pri inšpekciách na mieste. Tri z techník, konkrétne multispektrálne zobrazovanie, aktívna seizmika a vrty, sú len na začiatku svojho vývoja, pokiaľ ide o ich využitie v rámci, ktorý je špecifický pre inšpekcie na mieste, a to aj napriek tomu, že v prostredí geofyziky, prognózovania, obchodu a výskumu sú riadne vyvinuté. Preto je potrebné diskutovať s expertmi o tom, ako by sa tieto techniky mohli prispôsobiť osobitostiam a obmedzeniam, s ktorými sa inšpekcie na mieste stretávajú: časovým a finančným obmedzeniam, logistickým problémom, možným obmedzeniam zo strany preverovaného štátu atď.

33. Tri zasadnutia expertov s účasťou zástupcov výskumných spoločností a vedeckých inštitúcií, výskumníkov a expertov na jadrové skúšky sa uskutočnia v druhom polroku 2010 až prvom polroku 2011 a budú sa zaoberať týmito témami:

— multispektrálne zobrazovanie (vrátane infračervených vlnových dĺžok) – umožňuje sa počas úvodnej fázy inšpekcie na mieste. V spojení s leteckými rádiometrickými prieskumami by sa mohli charakterizovať povrchové anomálie, ktoré by mohli súvisieť s pozorovateľnými prejavmi jadrovej skúšky,

— aktívna seizmika – mohla by sa využívať na zistenie prítomnosti dutín alebo aspoň zmien vlastností horniny okolo miesta detonácie podzemného jadrového výbuchu,

— vrty – poskytli by vzorky z blízkosti dutiny, prostredníctvom ktorých by sa mohlo dospieť ku konečnej odpovedi na otázku, či ide o jadrovú skúšku.

34. Keďže v tomto odvetví ide o štandardné technológie, nebude na uvedené pracovné semináre fázy I nadväzovať fáza II; odporúčania z týchto stretnutí expertov budú zahrnuté v správe o uplatňovaní týchto technológií, ktorá sa predloží na zváženie orgánom tvorby politiky.

35. S dôrazom na začlenenie technológie, ktorá sa využíva v oblasti vzácnych plynov, do overovacieho systému je potrebné zlepšiť spracovanie údajov a kategorizáciu udalostí pre analýzu rádionuklidov. V druhom polroku 2010 sa vedecká obec bude nabádať na účasť na pracovnom seminári medzinárodného pokusu so vzácnymi plynmi, na ktorom si vedecká obec v diskusiách vymení svoje myšlienky týkajúce sa tejto oblasti, ktoré sa následne zozbierajú. V roku 2011 sa vypracuje zmluva na vytvorenie sľubných techník a na ich otestovanie v infraštruktúre spracovania údajov vDEC.

36. V roku 2011 sa prostredníctvom zdrojov vDEC zadá externému dodávateľovi úloha posúdiť výkon systému. Účasť vonkajších aktérov na posudzovaní výkonu systému je dôležitá pre zachovanie vedeckej hodnovernosti v očiach globálnej komunity a zvýši dôveru zúčastnených štátov, keď budú zvažovať schválenie overovacieho systému a zadávanie jeho rôznych prvkov externým dodávateľom. Očakáva sa, že meraniami výkonu vytvorenými prostredníctvom takéhoto financovania sa vytvoria nové a vylepšené opatrenia na posudzovanie výkonu systému, ktoré sa môžu v rámci snahy o zlepšenie predložiť orgánom tvorby politiky.

Technologické prognózovanie

37. Nový overovací systém CTBT sa pripravuje na operačné využitie, pozornosť je však potrebné do budúcna venovať aj práci zameranej na zachovanie vedeckej a technologickej hodnovernosti z dlhodobého hľadiska. Technologické prognózovanie, teda skúmanie vedecko-technických noviniek, ktorým by sa z dlhodobého hľadiska prispievalo k vylepšeniu týchto spôsobilostí, pomôže prípravnej komisii CTBTO udržiavať si vedúcu pozíciu v tejto oblasti. Bohaté príspevky projektu ISS09 v oblasti vedy a techniky sú pre komplexný prístup technologického prognózovania hodnotným prínosom, o ktorý sa možno oprieť. Na základe znalostí o nových technológiách sa môže vypracovať plán na ich začlenenie do overovacieho systému a orgánom tvorby politiky sa môžu predložiť odporúčania pre plány nasadzovania tých technológií, ktoré by zlepšili proces monitorovania.

38. V roku 2009 PTS investoval do poradenských služieb spojených s technologickým prognózovaním, a to najmä s cieľom vytvoriť pre dve témy technologického prognózovania bibliometrickú analýzu a aplikovať ju. Na základe týchto skúsenosti sa počínajúc druhým polrokom 2010 plánuje v tomto projekte rozšírenie tohto osvedčeného postupu na štyri ďalšie témy, ktoré sú pre systémy CTBT dôležité z hľadiska rozvoja technológie, a to:

— informačné technológie a komunikácia,

— zdroje energie,

— snímače a zobrazovanie,

— automatizácia a rozhrania systémov riadených človekom.

39. Popri analýzach sa v roku 2011 uskutoční niekoľko cielených špecializovaných seminárov, ktoré by mali pritiahnuť účastníkov z vedeckej a technickej obce, pričom úlohou seminárov je tieto témy ďalej skúmať a rozvíjať a následne zabezpečiť informovanosť o najnovšom technologickom vývoji, ako aj aktuálnosť úrovne systémov CTBT.

40. Financovanie by sa malo využívať na udelenie licencie softvérovým nástrojom na technologické prognózovanie na 18 mesiacov a na externé získanie služieb expertov na zlepšenie a zdokonalenie dostupnosti a účinnosti súčasného komunikačného systému na technologické prognózovanie (TFCS) s cieľom zefektívniť tento nástroj, aby sa stal skutočným nástrojom spolupráce s vedeckou obcou.

41. Budúci pokrok v nových zdrojoch energie, geofyzikálnych snímačoch, automatizácii a displejoch bude pre prípravnú komisiu CTBTO prínosom, keďže môžu okrem iného znížiť prevádzkové náklady staníc, posilniť spoľahlivosť staníc a automatizovaného spracovania a zvýšiť efektivitu a účinnosť analýz.

Záver

42. Značnou angažovanosťou na projekte ISS09 vedecko-technická obec poskytla množstvo návrhov na zlepšenie overovacích spôsobilostí CTBT s pomocou prelomových technológií a metód. PTS pracuje na tom, aby zachytil najsľubnejšie idey a návrhy, aby tak mohol konkrétnym spôsobom zlepšiť svoje procesy a preskúmať overovací potenciál nových metód.

43. Do činností navrhnutých v tomto projekte sa zapojí vedecká a technická obec a budú skúmať špecifické technické otázky a vytvárať inovatívne procesy, ktorými sa zlepší súčasný výkon CTBT a jej hodnotenia po prvé prostredníctvom súboru špecializovaných pracovných seminárov na preskúmanie nových ideí a testovaním sľubných techník a ich rozvojom na účinnú realizáciu v procesoch. Tieto sa predložia orgánom tvorby politiky na posúdenie ich začlenenia do predbežného operačného prostredia CTBT.

44. Okrem toho sa široká vedecká obec zapojí do preskúmania najnovších výdobytkov vedy a techniky, ktoré by mohli mať význam pre overovanie CTBT. Táto činnosť bude tiež vychádzať zo zozbieraných zistení projektu ISS09 a ich analýz a bude sa vykonávať v rokoch 2010 a 2011 prostredníctvom pracovných seminárov a bibliometrickej analýzy. Cieľom technologického prognózovania je poskytovať informácie a analýzy, ktoré sú potrebné na zachovanie poprednej pozície v oblasti overovacieho odboru do budúcnosti.

45. Úvodné financovanie sa bude hradiť z nákladov súvisiacich s rozvojom a podporou najlepších ideí z ISS09 a technologickým prognózovaním. PTS v priebehu projektu vytvorí a vylepší procesy a nástroje na zapojenie vedeckej obce a preukáže hodnotu tohto partnerstva ako mechanizmu navrhovania, testovania a uskutočňovania vylepšení overovacieho systému. Zámerom je (presahujúc tento projekt) rozšíriť prepojenia s globálnou vedeckou obcou a tak zlepšiť podmienky spoločného úsilia a zvýšiť počet možných aktérov, ktorí sa na nej zúčastňujú, aby overovací systém z prelomového výskumu mal čo najväčší úžitok.

Projekt III: Technická pomoc signatárskym štátom Afriky, Latinskej Ameriky a Karibskej oblasti, aby sa mohli v plnej miere zúčastňovať na vykonávaní overovacieho systému CTBT a prispievali k tomuto vykonávaniu

Všeobecný kontext

46. Jedným z jedinečných znakov overovacieho systému CTBT v rámci režimov na kontrolu zbraní je poskytovanie informácií súvisiacich s dodržiavaním priamo signatárskym štátom v reálnom čase. Popri primárnom účele monitorovacieho systému CTBT, ktorým je overovanie, sa technológie a údaje medzinárodného monitorovacieho systému v značnej miere využívajú v civilných a štátnych agentúrach pri analýzach (napríklad) zemetrasení, sopečných výbuchov, podmorských výbuchov, zmeny klímy a cunami.

47. Hoci záujem o zriadenie národných dátových stredísk (NDC) v rozvojových krajinách v posledných rokoch značne vzrástol – počet členov IDC vzrástol približne o 20 % –, mnohé z týchto krajín ešte stále nemajú do systému CTBT úplný prístup.

Preto PTS ďalej pracuje na zvýšení počtu zriadených NDC, počtu bezpečných účtov signatárov a počtu autorizovaných používateľov. Toto úsilie sa zameriava na 70 zostávajúcich signatárskych krajín, ktoré zatiaľ nemajú prístup k údajom IMS a produktom IDC (29 v Afrike, 8 v Latinskej Amerike, 10 na Blízkom východe a v južnej Ázii, 12 v juhovýchodnej Ázii, Tichomorí a Ďalekom východe, 3 vo východnej Európe a 8 v severnej Amerike a západnej Európe). Tieto činnosti sa zameriavajú na tie krajiny, ktoré na to, aby mohli tieto dáta a produkty využívať vo väčšej miere, potrebujú od PTS technickú podporu.

48. Podľa jednotnej akcie 2008/588/SZBP sa inicioval projekt technickej pomoci, ktorého cieľom je uľahčiť účasť afrických štátov na overovacích systémoch CTBT a jeho prínose pre civilnú a vedeckú sféru. Za príjemcov uvedeného projektu sa vybralo celkovo 19 afrických štátov. Na riešenie identifikovaných potrieb v Afrike, ako aj v iných regiónoch je však potrebné vyčleniť ďalšie zdroje.

49. Navrhovaný nový projekt technickej pomoci je nadviazaním na projekt iniciovaný jednotnou akciou 2008/588/SZBP. Technická pomoc sa ním rozšíri na tie africké krajiny, ktoré sa nemohli zúčastniť na prvom projekte, ako aj na vybrané štáty Latinskej Ameriky a Karibskej oblasti (región LAC). Pri výbere z navrhovaných cieľových krajín sú prioritné:

— signatárske štáty bez bezpečného účtu (37 v dvoch regiónoch) a

— signatárske štáty, ktoré bezpečný účet majú, no potrebujú posilniť svoju technickú infraštruktúru, aby tak vo väčšej miere mohli používať údaje medzinárodného monitorovacieho systému a produkty IDC s cieľom ich efektívnej účasti na overovacom režime, ako aj na uplatňovanie týchto údajov a produktov v civilnej i vedeckej oblasti.

50. Na udržanie činností NDC musia prijímajúce krajiny poskytnúť zdroje potrebné na prevádzku zariadenia. Odhodlanie prijímajúcej krajiny sa považuje za predpoklad úspechu projektu.

51. Tak ako v prípade projektu iniciovaného jednotnou akciou 2008/588/SZBP, aj súčasťou tohto projektu bude poskytnutie skupinovej odbornej prípravy v regióne, ktorá bude zacielená na spracovanie údajov medzinárodného monitorovacieho systému a analýz produktov Medzinárodného dátového strediska, a ďalšou súčasťou bude v prípade potreby zabezpečenie základného vybavenia. Pre cieľové štáty sa podľa možnosti navrhnú aktivity odbornej prípravy a inej pomoci, v rámci ktorých sa určia a posúdia konkrétne potreby v súvislosti s vytvorením NDC a SSA, ako aj v súvislosti s prínosmi systému pre civilnú a vedeckú sféru. Všetky aktivity v cieľových štátoch sa uskutočnia v úzkej spolupráci s PTS a za jeho podpory s cieľom zabezpečiť efektívnosť a udržateľnosť úsilia v oblasti odbornej prípravy a pomoci vyvinutého v tomto projekte, ako aj s cieľom zabezpečiť vhodné zosúladenie s aktivitami vykonanými podľa jednotnej akcie 2006/243/SZBP.

52. Na základe kritérií výberu uvedených v odseku 47 PTS plánuje aktivity v čo najväčšom počte nižšie uvedených afrických štátov, čo však podlieha predchádzajúcemu posúdeniu uskutočniteľnosti, ktoré PTS uskutoční na základe miestnych podmienok prevládajúcich v danom čase:

— v Afrike štáty v zozname, ale nezvolené ako súčasť projektu iniciovaného jednotnou akciou 2008/588/SZBP: Angola, Komory, Svazijsko, Rwanda, Benin, Rovníková Guinea, Guinea, Guinea-Bissau a Togo, ako aj tieto štáty: Botswana, Burkina Faso, Kamerun, Kapverdy, Stredoafrická republika, Pobrežie Slonoviny, Kongo-Brazzaville, Džibuti, Libéria, Madagaskar, Mali, Namíbia, Niger, Nigéria a Senegal.

— v latinskoamerickej a karibskej oblasti: Antigua a Barbuda, Barbados, Bahamy, Belize, Bolívia, Kostarika, Dominikánska republika, Ekvádor, El Salvador, Grenada, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Jamajka, Panama, Paraguaj, Surinam a Uruguaj.

Prínos

53. Projekt sa zameriava na získanie mnohých dôležitých prínosov pre CTBTO a cieľové štáty, a to konkrétne umožniť, aby NDC v cieľových štátoch disponovali kvalifikovanejšími technickými spôsobilosťami v oblasti:

— údržby svojich staníc medzinárodného monitorovacieho systému,

— analýzy a riadenia údajov a dátových produktov. Okrem overovania CTBT to bude prínosné aj na účely hodnotenia rizika a obmedzovania prírodných katastrof prostredníctvom procesov varovania pred katastrofami, pripravenosti na ne a zmierňovania ich účinkov.

54. Umožní sa, aby štáty, ktoré zriadia NDC, dostávali a analyzovali nespracované údaje, ktoré poskytuje IDC, v reálnom čase. Štáty, ktoré zriadia NDC, dostanú technickú a ľudskú podporu z PTS a táto podpora pomôže prijímajúcim štátom budovať a udržiavať technické spôsobilosti potrebné na úplnú účasť na overovacom systéme CTBT. Okrem toho cieľové štáty lepšie pochopia, ako môže zriadenie NDC pomôcť obohatiť ich vlastnú vedeckú základňu a ako sa údaje medzinárodného monitorovacieho systému dajú využiť na analyzovanie udalostí v regióne.

Opis

55. Pre tento projekt PTS určí a zabezpečí dvoch technických expertov ako poradcov, ktorí sa umiestnia buď priamo v dvoch regiónoch, alebo vo Viedni, a ktorí budú všetky svoje aktivity koordinovať v konzultácii s vedením PTS, ktoré ich schvaľuje.

Fáza 1: Návštevy technického hodnotenia

56. Do vyššie uvedených možných cieľových štátov sa vyšle návšteva, aby posúdila informovanosť a využívanie údajov medzinárodného monitorovacieho systému a produktov IDC a ich využívanie. Experti budú spolupracovať s vnútroštátnymi orgánmi (určenými a stanovenými príslušnými štátmi podľa článku III CTBT) s cieľom pochopiť súčasné potreby a vnímanie a zvýšiť informovanosť o údajoch medzinárodného monitorovacieho systému a produktoch IDC aj ich možnom využívaní na civilné a vedecké účely. Okrem toho sa nadviaže kontakt s ďalšími príslušnými inštitúciami v každej krajine, pre ktoré by využívanie údajov medzinárodného monitorovacieho systému a produktov IDC mohlo byť prínosom. Podľa potreby sa tiež uľahčia kontakty medzi národnými orgánmi a príslušnými inštitúciami. V prípadoch, keď NDC už existuje, sa posúdi stav každého NDC, pokiaľ ide o personál a infraštruktúru (vrátane výpočtovej a internetovej infraštruktúry), s cieľom navrhnúť prioritné aktivity.

Fáza 2: Odborná príprava

57. Uskutočnia sa regionálne školenia, na ktorých sa stretnú účastníci z inštitúcií určených vo fáze I. Na takomto školení sa poskytnú technické pokyny súvisiace s údajmi medzinárodného monitorovacieho systému a produktmi IDC. Účastníci budú na ňom pracovať so softvérom PTS vyvinutým pre NDC, ktorý možno použiť na účely prístupu k údajom medzinárodného monitorovacieho systému a produktom IDC a na účely ich analýzy. Školenie tiež bude príležitosťou na podporu spolupráce medzi technickými pracovníkmi inštitútov v regióne.

58. Následne sa vybraným NDC poskytne rozšírená technická pomoc, aby sa im pomohlo s uplatnením poznatkov a skúseností, ktoré nadobudli v rámci špecializovaných školení v ich regióne v ich konkrétnej situácii. Toto školenie sa upraví na základe potrieb každej NDC, súboru zručností personálu každej NDC a s prihliadnutím na úradné jazyky cieľových krajín. Účastníci s pomocou technických expertov nainštalujú a nakonfigurujú softvér NDC a tak vytvoria bežný režim na získavanie údajov, ich spracovanie, analýzu a príslušné poskytovanie správ, zohľadňujúc potreby každého národného orgánu. Okrem toho sa niektorým krajinám na základe posúdenia ich potrieb poskytne základné vybavenie pre NDC vrátane výpočtového hardvéru a periférnych zariadení. Ak sa poskytne vybavenie, technický expert zaškolí pracovníkov v otázkach príslušnej inštalácie, údržby a prevádzky.

Fáza 3: Nadviazanie

59. V záujme upevnenia získaných zručností a/alebo na zaplnenie zostávajúcich medzier po fáze 1 sa uskutoční opätovná návšteva cieľových štátov s cieľom zhodnotiť, ako účastníci využívajú to, čo sa naučili počas odborných školení vo fáze 1.

60. Cieľom týchto kratších nadväzných návštev je zabezpečiť, aby miestni technickí pracovníci využívali údaje medzinárodného monitorovacieho systému a produkty IDC bežne. Toto úsilie sa upraví na základe miestnych potrieb a zručností so zreteľom na udržateľnosť, aby aktivity mohli pokračovať aj po ukončení tohto projektu. Základom ďalších nadväzujúcich aktivít príslušnej krajiny bude záverečná komplexná správa, ktorá sa vypracuje pre každú z cieľových krajín.

Trvanie projektu

61. V závislosti od posúdených potrieb cieľového štátu sa dĺžka pobytu expertov v každej cieľovej krajine odhaduje na 3 – 6 týždňov. Celková dĺžka prítomnosti v cieľových krajinách by mala byť 12 až 15 mesiacov. Celková odhadovaná dĺžka realizácie projektu je 18 mesiacov.

Projekt IV: Posilnenie spôsobilostí OSI v rámci CTBT ďalším rozvíjaním vzácneho plynu (rádioaktívneho xenónu) pre inšpekcie na mieste – systém detekcie rádioaktívneho xenónu v teréne (OSI XeFDS)

Všeobecný kontext

62. V ostatných rokoch sa prejavuje význam detekcie vzácnych plynov, v neposlednom rade v kontexte dvoch jadrových skúšok, ktoré v rokoch 2006 a 2009 ohlásila Kórejská ľudovodemokratická republika (KĽDR). Budovanie tejto spôsobilosti, najmä na účely OSI, je preto kľúčovým prvkom zabezpečenia overovania súladu s CTBT v budúcnosti. Nedávne cvičenia OSI, akým bolo integrované cvičenie v teréne v roku 2008 (IFE08) v Kazachstane, prvá hrubá skúška zariadenia na detekciu rádioaktívneho xenónu v roku 2006, ako aj cvičenie v rámci experimentálneho projektu so vzácnymi plynmi (NG09) na jeseň 2009 na Slovensku, poskytli cenné operačné skúsenosti, pokiaľ ide o požiadavky na systém detekcie rádioaktívneho xenónu (vzácnych plynov) v teréne pre OSI XeFDSP. Na základe analýzy vyplývajúcej z týchto cvičení sa preukázalo, že existujúce systémy detekcie vzácnych plynov nespĺňajú typické operačné podmienky a podmienky v teréne, ktorým čelia skutočné OSI ([1]). Na tento účel sa identifikovali tri hlavné technické dôvody:

— Pokiaľ ide o kvantifikáciu vzoriek, stratégie odberu vzoriek plynu z pôdy preukázali, že pri práci v teréne je potrebné spracovať 10 až 30 vzoriek denne. Ak počas OSI zbierajú v teréne vzorky plynov z ovzdušia z pôdy až štyri skupiny pracovníkov vykonávajúce odber, nestačí jediná analytická jednotka iba s dvoma senzormi na spracovanie takýchto množstiev. To je slabina celej metodiky detekcie vzácnych plynov.

— Procedurálne skúsenosti z IFE08 ukázali, že osobitné operačné potreby OSI vychádzajú zo striktného a uzavretého systému kontroly.

— Zníženie objemovej hmotnosti a objemu systémov detekcie vzácnych plynov na účely OSI je potrebné vzhľadom na úsporné logistické koncepcie a predvídateľné operácie na vzdialených miestach za náročných klimatických podmienok, ako aj obmedzenia dané limitovanými zásobami energie. Je potrebné klásť osobitný dôraz na vysokoodolný a spoľahlivý model, ktorý zaručí operačnú spôsobilosť v teréne.

Cieľ

63. Cieľom tohto projektu je konštrukčná príprava a dodanie prototypu modulového zariadenia OSI XeFDS, ktorý spĺňa osobitné požiadavky, pokiaľ ide predovšetkým o množstvo spracovaných vzoriek vzácnych plynov a prenosnosť. Cieľom je včas dodať systém na prípravu ďalšieho integrovaného cvičenia v teréne v roku 2013 (IFE13).

Rozsah

64. Na splnenie potrieb OSI uvedených vyššie, ktoré sa týkajú systému detekcie vzácnych plynov, sa potenciálni dodávatelia vyzvú, aby predložili návrhy, ktoré spĺňajú tieto technické požiadavky:

— Modulový systém: Má sa vyvinúť modulové zariadenie na detekciu rádioaktívneho xenónu na účely OSI, ktoré by pozostávalo z centrálnej základnej jednotky, ktorá bude naraz a v rovnakej miere kontrolovať niekoľko analytických komôr. Cieľom tohto návrhu projektu je iba pokryť dodanie PTS jednej základnej jednotky a dvoch pripojiteľných jednotiek s dvoma analytickými komorami (celkovo 4). Počiatočný pár modulových analytických jednotiek však bude poskytovať technickú možnosť vylepšiť ich pridaním párov ďalších senzorov, napríklad pripojením až 16 párov analytických komôr k jednej základnej jednotke.

([1]) Systémy detekcie vzácnych plynov, ktoré sa obstarali na základe jednotnej akcie 2008/588/SZBP, sú prenosné zariadenia, ktoré spĺňajú požiadavky na využitie ako mobilná základňa pre neustále globálne meranie výskytu rádioaktívneho xenónu, ale nie sú uspôsobené na účely OSI. Tieto systémy, ktoré má v úschove PTS, slúžia ako jednotky odbornej prípravy pre OSI a prenosné záložné systémy pre medzinárodný monitorovací systém.

— Geometrická rekonštrukcia: Tento návrh sa nevzťahuje len na technické/funkčné prepracovanie, ale aj na geometrickú rekonštrukciu s cieľom splniť osobitné operačné obmedzenia v rámci OSI. Konštrukčnou výzvou a pridanou hodnotou tohto projektu je značné zníženie počtu existujúcich systémov bez straty pôvodnej detekčnej kapacity vo výške rádovo 1 mBq/m^3. Všetky detektory vzácnych plynov v modulovom plášti by teda mali byť schopné fungovať za rôznych klimatických podmienok bez problematického využitia tekutého dusíka alebo využívať elektrickú energiu na chladenie termoelektrickými článkami (v prípade potreby).

— Schéma elektrických obvodov OSI XeFDS by mala byť energeticky čo najúčinnejšia, aby sa minimalizovala spotreba elektrickej energie počas použitia prístroja v teréne.

— S cieľom sprísnenia kontroly bude musieť byť systém schopný monitorovať všetky operačné kroky v skutočnom čase, a to zo záznamníka údajov slúžiaceho na zaznamenanie parametrov prístroja, čísla vzorky, operačných krokov atď. Dosiahne sa to náležitou úpravou operačného softvéru.

65. Po dodaní prototypu modulového systému je naplánovaná fáza validácie, testovania a zácviku s cieľom dosiahnuť, aby bol systém funkčný do IFE13.

66. K uvedeným všeobecným technickým požiadavkám sa neskôr pridajú ďalšie vývojové predpisy a osobitné technické požiadavky na systém, ktoré budú vychádzať z podrobných zistení z NG09 a plánovaných technických diskusií, ktoré prebehnú počas plánovaného stretnutia odborníkov na vzácne plyny v druhom štvrťroku 2010. Hlavné zistenia a závery z odborných diskusií počas NG09 sa použili pri príprave tohto návrhu a neočakáva sa, že sa v správe alebo požiadavkách projektu zmenia.

Prínos

67. Posilnenie spôsobilosti detekcie vzácnych plynov je kľúčovou podmienkou operačnej pripravenosti OSI, a teda efektívnosti a dôveryhodnosti overovacieho režimu CTBT. Očakáva sa, že výsledkom tohto programu bude dodanie jednej plne funkčnej a ľahko prenosnej základnej jednotky s dvoma pármi modulových pripojiteľných senzorov pred plánovaným IFE13. To umožní značný operačný pokrok v spôsobilosti detekcie vzácnych plynov počas inšpekcií na mieste bez straty detekčnej kapacity vo výške rádovo 1 mBq/m^3.

68. Plánovaný modulový systém tiež umožní jednoduchým spôsobom vylepšiť existujúci hardvér pred začatím konkrétnej misie OSI, a to začlenením doplňujúcich modulov snímačov v podobe masívnych výmenných kariet do jedného základného systému. Okrem toho sa výrazne zjednoduší údržba a inštalácia náhradných dielov v podmienkach v teréne počas OSI.

Trvanie projektu

69. Na základe podobných projektov technickej prestavby sa očakáva, že na programe bude musieť pracovať dvojčlenný technický tím bez prestávky počas dvoch rokov; maximálna dĺžka trvania celého programu je stanovená na dva roky.

70. Plánuje sa, že projekt začne v treťom štvrťroku 2010 a potrvá do roku 2012. Tu sú uvedené jednotlivé fázy a ich časový harmonogram:

— Fáza I: Vytvorenie koncepcie a vypracovanie podrobného plánu III. 2010 – IV. 2010.

— Fáza II: Zostrojenie jedného prototypu OSI XeFDS I. 2011 – II. 2011.

— Fáza III: Skúška prototypu a zdokonalenie koncepcie III. 2011.

— Fáza IV: Skúška zdokonaleného prototypu IV. 2011.

— Fáza V: Výroba jedného zdokonaleného OSI XeFDS I. 2012 – III. 2012 *(jedna základná jednotka, štyri senzory/dva páry senzorov).*

— Fáza VI: Dodanie a úvodný zácvik na oboznámenie sa so zariadením IV. 2012.

71. Časový harmonogram uvedený vyššie umožňuje vnútornú flexibilitu. Nevyhnutným predpokladom fungovania systému počas plánovaného integrovaného cvičenia v teréne IFE13 je však odborná príprava náhradných inšpektorov na prácu so systémom detekcie vzácnych plynov pre inšpekcie na mieste nevyhnutnou požiadavkou. Dátum dodania otestovaného OSI XeFDS, ktorý sa bude skladať z jednej základnej jednotky a dvoch modulových párov analytických komôr, sa preto stanovil na 31. decembra 2012. Vzhľadom na značné časové obmedzenie sa vynaloží úsilie, aby sa začiatok a uskutočnenie fázy predkladania žiadostí (fáza 0) tohto projektu realizovali súčasne s fázou vytvorenia koncepcie a vypracovania počiatočného podrobného plánu (fáza I).

III. TRVANIE

Celková odhadovaná dĺžka realizácie projektov je 18 mesiacov.

IV. PRÍJEMCOVIA

Príjemcami projektov, ktoré sa budú financovať podľa tohto rozhodnutia, sú všetky signatárske štáty CTBT, ako aj prípravná komisia CTBTO.

Konečný výber prijímateľských štátov projektu „technická pomoc“ sa vykoná v konzultácii s vykonávajúcim subjektom a vysokou predstaviteľkou v rámci príslušnej pracovnej skupiny Rady. Konečné rozhodnutie vychádza z návrhov, ktoré v súlade s článkom 2 ods. 2 tohto rozhodnutia vypracuje vykonávajúci subjekt.

V. VYKONÁVAJÚCI SUBJEKT

Technickým vykonávaním projektov bude poverená prípravná komisia CTBTO. Projekty budú priamo realizovať pracovníci prípravnej komisie CTBTO, odborníci zo signatárskych štátov CTBT a zmluvní dodávatelia. V prípade zmluvných dodávateľov sa bude obstarávanie tovaru, prác alebo služieb prípravnou komisiou CTBTO v súvislosti s týmto rozhodnutím vykonávať v súlade s dohodou o financovaní, ktorú uzavrie Európska komisia s prípravnou komisiou CTBTO.

Vykonávajúci subjekt pripraví:

— priebežnú správu po prvých šiestich mesiacoch realizácie projektov,

— záverečnú správu najneskôr mesiac po ukončení realizácie projektov.

Správy sa zašlú vysokej predstaviteľke.

VI. ÚČASTNÍCI TRETEJ STRANY

Projekty sa budú v plnej výške financovať týmto rozhodnutím. Odborníkov z prípravnej komisie CTBTO a zo signatárskych štátov CTBT možno považovať za účastníkov tretej strany. Budú pracovať podľa štandardného pracovného postupu pre odborníkov prípravnej komisie CTBTO.